

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 19079

**Vedartsanalyser på material från Västra Götalands
län, Tanum sn. Tanum 2319.**

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 19079

2019-10-15

Vedartsanalyser på material från Västra Götalands län, Tanum sn. Tanum 2319.

Uppdragsgivare: Annika Östlund/Kulturlandskapet

Arbetet omfattar tretton kolprover från undersökningar av en aktivitetsyta. Proverna innehåller kol från al, björk, ek, gran, hassel, salix och tall. Det är ett blandat material där gran, ek och tall ofta bildar täta skogar medan övriga trädslag är mer ljuskrävande och föredrar ett öppet landskap. Prover med ek, gran och tall kan komma att ge hög egenålder vid dateringar.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
16	70		0,4g	0,4g 2 bitar	Björk 2 bitar	Björk 163mg	
2	72		4,5g	2,6g 5 bitar	Tall 5 bitar	Tall 176mg	
2	89		2,0g	1,7g 14 bitar	Gran 14 bitar	Gran 42mg	
22	101		0,7g	0,4g 6 bitar	Björk 1 bit Ek 4 bitar Bark/Näver 1 bit	Björk 9mg	
23	76		0,2g	0,2g 6 bitar	Al 1 bit Ek 5 bitar	Al 15mg	
27	129		0,2g	0,2g 2 bitar	Ek 2 bitar	Ek 44mg	
30	95		0,2g	0,2g 1 bit	Salix 1 bit	Salix 30mg	
30	96		41,9g	10,6g 40 bitar	Ek 5 bitar Hassel 1 bit Salix 34 bitar	Salix 297mg	
31	106		6,2g	3,5g 50 bitar	Ek 6 bitar Salix 29 bitar Tall 15 bitar	Salix 107mg	
31	109		0,3g	<0,1g 2 bitar	Salix 1 bit Tall 1 bit	Salix 10mg	
5	123		21,1g	2,4g 15 bitar	Tall 12 bitar Bark/Näver 3 bitar	Tall 321mg	
6	69		3,8g	0,4g 8 bitar	Tall 8 bitar	Tall 40mg	
7	73		9,4g	4,0g 40 bitar	Ek 4 bitar Hassel 36mg	Hassel 88mg	

Erik Danielsson/VEDLAB
Kattås
670 20 GLAVA
Tfn: 070 34 00 645
E-post: vedlab@telia.com
www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Al Gråal Klibbal	<i>Alnus sp.</i> <i>Alnus incana</i> <i>Alnus glutinosa</i>	120 år	Klibbalen är starkt knuten till vattendrag. Gråalen är mer anpassningsbar	Motståndskraftigt mot fukt. Brinner lugnt och ger mycket glöd.	Klibbalen kom söderifrån ca 5000 f.Kr. Gråalen vandrar in norrifrån ett par tusen år senare
Björk Glasbjörk Vårtbjörk	<i>Betula sp.</i> <i>Betula pubescens</i> <i>Betula pendula</i>	300 år	Glasbjörken är knuten till fuktig mark gärna i närhet till vattendrag. Vårtbjörken är anspråkslös och trivs på torr näringsfattig mark. Båda arterna är ljuskrävande.	Stark och seg ved. Redskap, asklut, träkol. Ger mycket glöd.	Glasbjörk bildar även underarten Fjällbjörk. Förutom veden har nävern haft stor betydelse som råmaterial till slöjd.
Ek	<i>Quercus robur</i>	500-1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat. Energirik ved ger mycket glöd.	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt och kopplat till bla Tor. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.
Gran	<i>Picea abies</i>	350 år	Trivs på näringsrika jordar. Tål beskuggning bra och konkurrerar därför lätt ut andra arter	Lätt och lös men ganska seg ved. Ofta rakvuxen. Ganska motståndskraftig mot röta. Stolpar golvbrädor stötar lieskaft, korgar	Bark till taktäckning. Granbarr till kreatursfoder
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	60 år	Ganska krävande på jordmån. Vill gärna ha ljus men tål beskuggning tex i ekskog	Bildar lätt långa raka sega spön som använts till korgar och tunnbånd	Vanligt träd på lövängar
Salix Stort släkte med sälgar, pilar och viden	<i>Salix sp.</i>	60 år	Varierande anspråk vad gäller jordmån. De flesta arter är dock ljusälskande	Mjuk och lätt ved. Dåligt som bränsle och virke.	Barken har använts till garvning.
Tall	<i>Pinus silvestris</i>	400 år	Anspråkslös men trivs på näringsrika jordar. Den är dock ljuskrävande och blev snabbt utkonkurrerad från de godare jordarna när granen kom	Stark och hållbar. Konstruktionsvirke, stolpar, pålar, båtbygge, kärl (ej för mat) taksån, tjärbloss, träkol, tjärbränning	Underbarken till nödmjöl, årsskott kokades för C-vitaminerna. Även som kreatursfoder

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färska vedprover.